

MIR

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXXII.

Celovec, 28. rožnika 1913.

Št. 26.

Boj za Koroško v državnem zboru.

Iz srca hvaležni moramo biti koroški Slovenci slovenskim poslancem, ki so se v državnem zboru zavzeli za naše pravice, ki nam jih ne dajo vlada in nemški nacionalci, in zoper krivice, ki se nam godijo. Predvsem smo hvaležni štajerskemu gospodu poslancu dr. Verstovšku, ki je izborno odkril, kako lažnivo da govorijo nemški nacionalci o koroških razmerah in postavljajo resnico na glavo. Vlada lahko tudi vidi, da stojijo za Koroško vsi jugoslovanski poslanci in vsi Jugoslovani sploh.

Posl. Dobernigu je zdrknilo.

Nemškonacionalni poslanec Dobernig je v državnem zboru pogreval stare puble besede — ali recimo raje odkrito — stare laži o tesnem prijateljstvu Nemcev in Slovencev na Koroškem. Svojo trditev je hotel dokazati z dejstvom, da je bila večina koroških Slovencev v državnem zboru zastopana po nemških poslancih; še več, k nemškemu »Nationalverbandu« se očitno in popolnoma priznava »rojen Slovenec« (Lučovnik). Ti »dokazi« so Dobernigu menda brez dobrega pomisleka zdrknili, ker dokazujejo pač nekaj čisto drugega in potrjujejo, kar smo koroški Slovenci že sto in stokrat očitili Nemcem, namreč: Volilni red za Koroško je za Slovence tako krivično sestavljen, da razen v slovenskem volilnem okraju nikjer drugod ne more prodreti slovenski kandidat; pa še v slovenskem volilnem okraju je slovenski mandat negotov, posebno še, ker nemški nacionalci izrabljajo deželni in državni denar za to, da izpodkopljejo tla slovenskemu poslancu.

Dr. Verstovšek proti Dobernigovi »Bierpolitiki«.

Dr. Verstovšek je pokazal Dobernigovo »Bierpolitiko« v pravo luč. Dobernig je trdil, da so za spravo med posameznimi na-

rodi, toda to spravo si predstavlja Dobernig tako:

Slovenci se morajo dati najprej ponemčiti, potem pa se bomo mogoče z njimi spravili. Kri šine človeku v glavo, če sliši od politika, ki hoče biti resen, da Nemci ne bojo pustili svoje pravice do posesti Jadranskega morja in da ne bojo trpeli, da bi se Jugoslovani tja priselili. Ali Dobernig res tako slabo pozna razmere na jugu? Ali se ne pravi to javnost slepiti, zgodovinska dejstva in razmere postavljati na glavo? K Adriji morete iti in podnevi z »laterno« (svetilko doli iskati nemštvo. V Trstu je nekaj nemških uradnikov, ker jih je poslal zloglasni sistem; potem pa se še upa Dobernig govoriti, da Nemci ne bojo trpeli, da bi se ob Adriji naselili Slovani, ter o poželjivosti, grabeželnosti jugoslovanskih politikov.

Jugoslovansko vprašanje bi ne bilo tako težko rešiti, če bi Nemci imeli kaj dobre volje. Prvi predpogoj pa je delitev deželnega šolskega sveta in deželnega kulturnega sveta na Štajerskem in Koroškem. Če je bilo to za Nemce prav na Češkem, Moravskem in Tirolskem, morajo priznati to pravico tudi Slovincem!

Odločno je treba protestirati proti laži Doberniga, da slovenski štajerski deželni poslanci nočejo sprave, da svojih zahtev niso naznanili. Slovenski deželni poslanci na Štajerskem so svoje zahteve naznanili, toda ravno nemškonacionalni stranki se ni niti vredno zdelo, pregledati te zahteve, temmanj pogajati se za nje. (Klici prav res!)

»Sporazumljenje« med Nemci in Slovenci ali posl. Lučovnik.

Na Dobernigovo trditev, da vlada na Koroškem med Nemci in Slovenci najboljše in najlepše sporazumljenje, moram že odgovoriti. To je že od sile. Dobernig se pri tem sklicuje na člane nemškega Nationalverbanda in pravi: Da bojo gospodje spoznali, v kakšni slogi da živijo na Koroškem Nemci in Slovenci, je dovolj dokaz, da je

v našem Nationalverbandu celo en Slovenec iz Koroške. Žalostnosmešno bi bilo, če bi hotel o tem razmerju govoriti. Dotični mož je bil izvoljen na nemškonacionalni program, torej spada v to zvezo. Pri nobenem narodu ni kaj novega, da se taki napolizobraženi ljudje, ki se še ne zavedajo svojega »jaz«, v takih deželah nagibajo k strankam, ki so gospodarsko močnejše in se jim z vso dušo zapišejo. O tem žalostnem poglavju renegatstva (odpadništva) ne bom govoril, toda gospoda Doberniga in vse druge tovariše iz nemškonacionalne zveze bi vprašal, kako bi sodili o možu, ki bi kot rojen Nemec sedel tukaj v slovenskem klubu. (Živahno pritrdjevanje.) Vprašal bi te gospode, ali ne bi od sramu zardeli, ko bi morali kaj takega le slišati! In tu se je drznil izkušeni parlamentarec (poslanec) priti s takim dokazom, s katerim je celo svojega lastnega tovariša spravil v sramoto.

Nemška šolska politika na Koroškem.

Posl. Dobernig je govoril o zatiranju Nemcev na Kranjskem. Ti moj ljubi Bog! Slovenska Ljudska Stranka je na Kranjskem malenkostnemu procentu Nemcev omogočila zastopstvo v mestu Ljubljani. Ko bi kaj takega zahtevali n. pr. Slovenci v Mariboru, Ptuj ali Celju, bi bila cela Germanija pokoncu in imenovali bi nas največje izsiljevalce. To bi Dobernig šele govoril o poželjivosti slovenskih poslancev! In kako je preskrbljeno za kranjsko nemštvo s šolstvom. Na Kranjskem je kvečjemu 4 do 5 odstotkov Nemcev, zato pa imajo v vsakem kraju že za 20 do 30 šolarjev lastne nemške šole na stroške dežele. V Kočevju prebiva kakih 14.000 Nemcev in to je edino nemško ozemlje na Kranjskem. Ti imajo 25 nemških večrazrednih šol, ki jih vzdržuje dežela, in v Ljubljani ima 5000 Nemcev celo osemrazredno dekleško šolo, šestrazredno deško šolo in vrh tega sta še za 5 odstotkov Nemcev v deželi dve celi nemški gimnaziji. Na Štajerskem je pol mili-

Podlistek.

Koncjanovi Gretiji za vezilo.

Zložil J. M. v Pokrčah.

Pojasnilo: Kakor je »Mir« že poročal, je združila vesela ženitnina dve obče-spoštovani družini, Koncjanovo v Grabštanju in Štefanovo v bližnjem Št. Petru. Koncjanova Greti, narodna mladenka, je namreč podala roko in srce Markiju Kultererju, posestniku podomače Štefanove kmetije. Povzročile so pa različne okoliščine, da pove-mo nekaj o tej ženitnini tudi »Mirovim« bralcem in prijateljem.

Koncjanova Greti namreč slovi daleč naokoli kot najboljša pevka. Njen divni sopran občudujejo tudi pevci - strokovnjaki. Bila je izza mladih nog prima - donna grabštanskega cerkvenega zbora. In grabštanski župnik in dek. svetovalec č. gospod Bayer, ki se je rad, pa tudi lahko in s ponosom pobahal s svojim cerkvenim zborom, vidi seve nerad, da odhaja tako nadarjena Greti v Št. Peter.

S posebnim veseljem pa je prepevala Greti tudi naše narodne pesmi. Ljubila je slovensko pesem, in znala jih je na stotine. Pri narodnih slovesnostih, bodisi doma, ali v Celovcu, je ona zmiraj rada pomagala in

pela. Njen brat — Koncjanov Zepel — je znan, izboren, v Ljubljani izšolan organist v Grabštanju. Koncjanova družina pa že dolga leta oskrbuje z veliko marljivostjo grabštansko mežnarijo.

Ženin Marki pa oskrbuje zraven svoje lepe domačije tudi mežnarsko službo v Št. Petru. Njegov brat, Valentin, je organist ravnotam. Sploh so vsi Koncjanovi in Štefanovi pevci, in če samo ti vsi skupaj stopijo, — povsod jih je na kope — kar zabuči mogočna slovenska pesem proti sinjemu nebu! Ni čuda, da se je »Pokrškemu« nanovo oživila pevska žila, ter je potem na ženitnini, ki je bila dne 2. junija, pod milim nebom na vrtu Žvarcove gostilne v Št. Petru zakrožil to-le pesem:

Ko danes solnce je prižgalo iskre,
Pri Žvarcu že pristavljali so piskre.
Ves dan smejali so se solnčni žarki,
za to — ker Gretijo uzel je Marki.

Prebistri vanci s hitrimi vozovi
Peljali so nevesto v dom jej novi.
In mi — sedaj pod milim nebom jasnim
Poročni zremo par v cvetu krasnem.

A Koncjanica si solze briše,
Ker šla je desna roka ji iz hiše. —
Četudi mamki bridka solza teče,
Nevesta gre, kamor jo srce vleče. —

Gospodu Bayru tudi ni po volji,
Da zdaj zgubi on svoj sopran najbolji.
Koncjanov Zepel godrnja tam tudi,
Češ: S petjem naj sedaj se zlodej trudi!

A veselí tembolj se vrl Št. Peter!
Po fari celi brije ves nov veter:
Dobili lastnega ste že »gospoda«,
Sedaj še pevko dala Vam je usoda!

Povedati pa moram Vam še to-le:
— Če radovedni ste in dobre volje —
Kako in kje in kdaj sta se dobila
Naš ljubi ženin in nevesta mila. —

A prej pa prosim, da mi dovolite,
Da mi te kapljice, še v glažu skrite,
Prej dajo hitro malo pokrepčila,
Saj vino, pesem zmirom vkup sta bila. —

Nevesta mora ženina imeti!
Si mislila je tudi naša Greti.
In je iskala, zdihovala milo:
Ženin, ženin! Le to mi je zdravilo!

Kaj rada je v Št. Peter pet hodila,
Na koru misel ta se ji rodila:
Če Marki pred oltarjem vžgava
sveče,
Naj Gretipoje, ali meh naj vleče!

jona Slovencev, pa ni niti enega takega slovenskega zavoda.

In kako je šele na Koroškem, kjer je ena tretjina prebivalstva slovenska.

Tam ni nobenih slovenskih šol razen teh par, ki jih sami privatno vzdržujemo. Zdaj so dve, tri občine z velikim trudom v vseh inštancah dosegle, da morejo imeti slovenske šole (šole s slovenskim učnim jezikom). Kaj pa se je nato kaj zgodilo, gospodje?

Navedel bom samo dva slučaja, ki razmere tam doli posebno pojasnjujeta.

Slovenska občina Šmihel nad Pliberkom, ki leži v popolnoma slovenskem delu dežele, je pred dvema letoma gradila novo šolsko poslopje, ki je stalo 50.000 K. Občina se je obrnila na deželni odbor, da prevzame dežela jamstvo za obresti od posojila za zgradbo šole, deželni odbor je pa to prošnjo odklonil z utemeljevanjem, da je spisana v slovenskem jeziku. (Živahni klici: Čujte! Čujte!) Pride pa še lepše. Prošnja je bila spisana celo nemško in od priloženih dokumentov so bile samo kupne pogodbe o stvarnem zemljišču spisane slovensko. (Čujte! Čujte!) Pravi vzrok, da so prošnjo odklonili, je bil seveda le ta, da je krajni šolski svet v Šmihelu nad Pliberkom sklenil, napraviti na utrakvistični šoli slovenski napis.

Še en slučaj. V Selah pri Borovljah je slovenska občina postavila šolsko poslopje na lastne stroške in napravila napis »Ljudska šola« z belo-modro-rdečim okvirom. To je seveda c. kr. okrajni šolski svet v Celovcu prepovedal kot državni nevarno in so morali okvir odstraniti. Ko pa je potem na isti šoli nastavljeni učitelj — ne maram ga imenovati — slovenske otroke do krvavega pretepal in hotel napraviti otroke sprejemljive le za nemštvo in so se kmetje v Selah zavoljo barbarskega ravnanja z njihovimi otroki odločili za šolski štrajk, ker so bili v to naravnost prisiljeni, sta bila dva očeta naznanjena državnemu pravdnistvu in na osem dni strogega zapora obsojena. (Čujte! Čujte! — Posl. Jarc: Kaj se je zgodilo učitelju?) Famoznega učitelja — pretepača so kaznovali s tem, da so ga postavili na — boljše mesto na Koroškem. (Čujte! Čujte!)

Vlada podpira šolske škandale.

To je le tako mimogrede povzeto iz brezštevilnih slučajev in žalostnih razmer, ki se danes vladajo na Koroškem. Govorita pa ta dva slučaja dovolj jasno, s kako brutalnostjo nastopa nasproti Slovincem nemškonacionalna stranka na Koroškem, tista stranka, ki pridiguje mir, pri čemer je našla od vlade vedno podporo in jo še žal še danes, kakor se zdi, dobiva. Ti dve dejstvi pa postavljata v tako rožnatih barvah od poslanca Doberniga naslikano postopanje nemškonacionalne stranke s koroškimi Slovenci v pravo luč.

In Marki je prisegel: Ta bo moja!
Le ž njo skoz leta vsa sladka bo moja!
Od srca se odvalil mu je kamen,
Na koru Greti je zapela: Amen!

In danes peljal Marki pred oltar je
Nevesto, — ki najslajši božji dar je.
In Greti komaj čaka, — vsa rudeča —
Da smela »ja« bi reči — kakšna sreča!

In župnik komaj štolo si ovije —
Že Greti trikrat: »ja«, »ja«, »ja« zavpije,
Po cerkvi da je glasno zadonelo.
Srcé je njeno sreče kar gorelo!

Historija je moja zdaj pri kraju.
A misli nočejo mi še od Vaju!
Povedal bodem Vama še voščila,
Ki srca naša danes jih rodila:

Obilo Bog naj Vama daje sreče!
In zmirom, noč in dan, naj zibka
teče,
In notri sin za sinom, vsi junaki!
Da bil pošten in priden mož bi vsaki!

Nazadnje šele moja želja pride,
Le majhna je, kot da je senca gnjide:
Ljubezen Vajna, če venet bi jela,
Namó spomin — in v novo se bo vnela.

Kako ravna deželni šolski svet in kako deželni kulturni svet z opravičenimi zahtevami koroških Slovencev, o tem danes ne bom razpravljaj. Menim, da bo imel priložnost to pojasniti že še cenjeni gosp. tovariš Grafenauer. Nekaj pa moram navesti, ker sem dobil ravno v roke pismo.

Kako na Koroškem ravna s slovenskim prebivalstvom pri državnih železnicah, je širši javnosti znano. Pripetili so se slučaji, da so slovenske kmete zaprli, ker so zahtevali vozne listke v slovenskem jeziku. (Čujte! Čujte!) Kakor pri državni in južni železnici, tako se dogaja pri vseh uradih.

Navajam le en slučaj, ki se je pripetil koncem lanskega leta. Neka Posojilnica in hranilnica je pri uradu za odmerjenje pristojbin v Celovcu vrnila dopis, ker ni bil naslovljen na Posojilnico, ampak na »Sparkasse«, ker posojilnica je kot taka registrirana in mora kot taka nastopati. Zato je posojilnica vrnila ves akt s pripombo: Retour, ne obstoji! Pismo je pošta vrnila in je na pismu pripomnila: »O ja, obstoji, osov!« Take reči so mogoče na Koroškem, v zloglasnem vilajetu v Avstriji.

Govornik, ki je opisal še razmere na Štajerskem, je za svoja izborna izvajanja žel živahno pohvalo. Nemški nacionalci so na njegova izvajanja molčali, ker teh dejstev niso mogli utajiti, kar sicer radi storijo.

Spor na Balkanu.

Spori med zavezniki na Balkanu še niso poravnani. Predvsem gre za spor med Srbi in Bolgari; če se ti sporazumejo glede Makedonije, sporazum Bolgarije z Grško potem ne bi bil težak. Upanje, da se bo na Balkanu vse mirno izteklo, je zopet nekoliko večje. Odvisno je precej od dogodkov v Srbiji. Srbski ministrski predsednik Pašić se je nameraval brezpogojno podvreči razsodbi ruskega carja; vojaška stranka v Srbiji in del naroda pa ne mara o taki razsodbi nič slišati in zahteva, da car razsodi na podlagi pregledane, popravljene pogodbe, ali pa naj Srbija razsodbe ne pripozna. Posledica tega dvojnega naziranja je, da je Pašić podal demisijo. Če jo bo kralj na pritisk vojaške stranke sprejel in pride na krmilo Protić, potem je nevarnost, da izbruhne vojska, velika. Potem je celo verjetno, da Bolgari ne bi čakali dolgo, ko bi vedeli, kako je z zadevo, ampak bi vdrli v Srbijo, oziroma v od Srbov zasedene kraje v Makedoniji.

V ozadju pa se bije še drug boj, boj med rusko in avstro-ogrsko diplomacijo. Grof Berchtold, naš zunanji minister, se trudi, da bi pridobil naši državi na Balkanu izgubljeni vpliv ali vsaj zmanjšal ruskega. Zato je ogrski ministrski predsednik grof Tisza v ogrskem državnem zboru izjavil, da naša država nikdar ne bo pripustila, da bi kaka druga država (Rusija) sama odločevala v sporu na Balkanu in da nima prav nič proti temu, če se Srbija in Bulgarija z orožjem spoprimeta. V tem slučaju bi seveda grof Berchtold »želel« zmago Bolgarom proti Srbom. To je star način avstrijske politike, »loči in vladaj«, ki pa se v zunanji politiki Avstrije ni obnesel. Naši diplomati so razdvajali druge države, nazadnje je bila Avstrija pa takorekoč osamljena. Upati je pa v tem sporu, da se Srbija ne bo obotavljala, priznati brezpogojno razsodbo ruskega carja in se bo tako zopet ohranil svetovni mir, čeravno gotovi ljudje pri nas zopet vohajo smodnik in očitvidno komaj čakajo nove vojske na Balkanu, iz katere bi se razvila lahko svetovna vojska, pred katero nas Bog varuj!

Dnevne novice in dopisi.

Slovenci, netite 5. julija kresove! V soto dne 5. julija bo god slovanskih apostolov, svetih bratov Cirila in Metoda. Zanežite ta večer po vseh krajih, kjer prebivajo poštene Slovenci, na čast slovanskima apostoloma kresove. Vsa cenjene dopisnike prosimo, da nam v par besedah sporočijo, kje in koliko je gorelo kresov, ker so kresovi več ali manj znamenje krščansko-narodne zavednosti. Kjer boje kresovi, tam vemo, da prebivajo še navdušeni Slovenci.

Od neke strani se nas je pozvalo, da predlagamo, netiti kresove na god svetih bratov in ne na predvečer, ker bo tako ljudem z ozirom na čas bolj ustrezno.

Sprejemni izpiti na gimnaziji. Vpisovanje učencev za I. gimnazijski razred se vrši dne 6. julija od 9. do 12. ure dopoldne in dne 7. julija od 8. do 12. ure dopoldne. Sprejemni izpiti se vršijo 7. in 8. julija. Začetek skušnje vsakokrat ob 9. uri.

Ljudske in meščanske šole v Celovcu zaključijo letos predčasno dne 5. julija.

Nevednost ali zloba? Na celovškem glavnem kolodvoru namreč! Eno stoji: Tako ne gre več dalje! Najvišje vrhunice predrznosti, domišljavosti, pa tudi prav ličen kos neumnosti že presega početje neke, menda šele na novo v ta urad postavljene blagajničarke pri oddelku za južno železnico. Tam menda po skušnjah sploh samo še manjka nadpisa nad okencem: Hunden und »Windißen« ist der Zutritt verboten! — Celih 14 minut (beri, izgovori in piši: štiri in a j s t minut) je zadrževala in izzivala ta »uradnica« slovensko stranko dne 15. t. m. pri blagajni, ker je le-ta zahtevala v svojem slovenskem, to je v **deželnem** jeziku vozni listek v Rikarjovas, ki je samo druga postaja iz Celovca, ležeča na izključno slovenskih tleh. Ob tej priliki je kazala ta železniška služkinja prav dobro sposobnost v »zafrkovanju«; vmes je izdala nič manj kot devet različnih vozni listkov drugim strankam. — Enak prizor, samo krajši in ostrejši, se je prigodil teden pozneje, dne 22. t. m. isti stranki pri isti blagajni od iste uradnice, ki to pot ni umela postaje »Sinčavas«. Pričela je stranko po **barabsko zmerjati** in ji z vpijočim (!) glasom groziti, da — drugikrat sploh ne postreže več!! Prvič in drugič je postregla blagajniška nastavljenka šele **po posredovanju** (!) drugih navzočih oseb. — Ako prvi slučaj kaže uradniško nezmožnost, tako govori drugi za nizkotno nagajanje iz hudo bi je! Oboje pa je neznosno in v stanu v prizadeti narodnosti v deželi vzbuditi najhujšo nevoljo — krivica ni vez miru in prijateljstva! — na kar se opozarja vodstvo postaje, oziroma vodstvo železnice. Ako si s takim postopanjem hočete nakopavati sitnosti, — pa jih boste imeli; od najprostejših jezikovnih pravic kot istoobremenjeni sodržavljani, oziroma sodeželani tudi v **mešanem** Celovcu ne bomo odstopili niti za las. Vsakemu svoje, torej: Slovencu na slovensko zahtevo vozni listek — pa bo: mirna Bosna; tlačiti se tudi tukaj ne damo nič več!

Samoumor. Dne 24. t. m. se je na svojem stanovanju ob Frajdenberški cesti v Celovcu ustrelila delavka v tobačni tovarni Elvira Hauser. Bila je omožena. Hudo ranjeno so prepeljali v bolnišnico, kjer je umrla.

Poizkušen samoumor. Urarski vajenec Karel Hawiger v Celovcu je pil lizol, z namenom, umoriti se. Zadobil je hude notranje poškodbe ter so ga prepeljali v bolnišnico.

Županstva in društva, posnemajte! Županstvo v Višnji gori je poslalo »Slovenski Straži« 10 kron, županstvo v Zgor. Tuhinju 5 kron, županstvo Draga 10 kron. — Hranilnica in posojilnica v Št. Petru na Notranjskem je poslala »Slovenski Straži« 20 kron, posojilnica v Vurbergu 10 kron. — Krasno urejeno bi bilo lahko naše narodnoobrambno delo, ako bi vsako slovensko županstvo in vsako naše društvo poslalo »Slovenski Straži« reden letni donesek! Hitite s takimi doneski!

Delavni podružnici »Slovenske Straže« sta v Št. Lenartu v Slovenskih goricah in v Celju. Poslali sta »Slovenski Straži« vsaka po 200 kron. Povsod vzbudite tako požrtvalno delo za »Slovensko Stražo«!

Otvoritev Omnibus-linije Bohinjska Bistrica—Bohinjsko jezero. Dne 29. junija t. l. se otvori na progi Bohinjska Bistrica—Bohinjsko jezero omnibus-linija. Omnibus bo vozil vsak dan trikrat na Bohinjsko jezero s sledečimi postajami: Bistrica — hotel sv. Janez — hotel sv. Duh in končna postaja hotel Zlatorog. Ravno mimo teh postaj in po isti progi se bo vračal omnibus tudi trikrat nazaj v Bistrico. Vožne cene so: vožnja iz Bistrice do sv. Janeza 60 vin., iz Bistrice do Sv. Duha 70 vin. in iz Bistrice do

Zlatoroga 1 K. To zanes potrebno komunikacijsko linijo je ustanovila deželna zveza za tujski promet na Kranjskem, ki jo bode tudi subvencionirala. Tujski promet v Bohinju, posebno promet izletnikov bode gotovo živahnejši, ker je ravno pasantom izletnikom dana prilika se za jako nizko ceno pripeljati na Bohinjsko jezero. Tudi posamezni Bohinjski kraji in hoteli bodo po tej omnibus-liniji intenzivnejše zvezani med seboj.

Drobne vesti. Zdravnik dr. Majo v Rochesteru v Severni Ameriki je izumil zdravilo zoper raka v želodcu. V tisoč slučajih je bilo ozdravljenih 378, 246 bolnikom se je zdravje izboljšalo, 246 bolnikom pa ni pomagalo, morda zato, ker so z zdravljenjem začeli prepozno. Pri št. Petru na Krasu je povozil vlak slaboumno Ivano Knafelj. — Na Dunaju se je 23. junija ustrelil podpolkovnik Ivan Lebel, ki je bil načelnik oddelka za puškarstvo in tehnično artiljerijo. Vojaška oblast izjavlja, da je izvršil samomor vsled omračenja uma, nekateri časopisi pa spravljajo samomor v zvezo z Redlovo afero. — Neki Edvard Tyssen iz Monakovega je na lovu na orla v gorah pri Inomostu padel raz skalo 300 m globoko in bil takoj mrtev. V Višnji gori na Kranjskem je neznan zločinec ustrelil zvečer pri kresu na domačega gospoda kaplana. Krogla je ranila g. kaplana tik nad tilnikom na glavi in je od tu odletela dalje in zadela 12letno hčerko postajnačelnika Slana v sence. Splošno se sodi, da je izvršil napad iz strankarskega sovraštva do delavnega g. kaplana kak izprijen liberalec. — Sveto vojsko zoper opojne pijače so ustanovili v Trstu. — V Trstu sta Lah Cesari in neka ženska umorila postarno žensko Angeliko Fiamentini. Najela sta pri njej malo sobo in kmalu nato pobegnili. Gospodinja sta oropala. Našli so jo z robcem zadavljeno. Morilca in morilko so prijeli v Padovi in sta že priznala umor. — V Carigradu so obesili 12 zarotnikov, ki so bili v zvezi z umorom Mahmud Šefket paše.

Žrebanje Slovenske umetniške loterije se vrši že 1. julija t. l. Še enkrat se prosi vse one, katerim so se srečke doposlale in jih niso še vplačali, naj radi kontrole to blagovolijo storiti ali vrniti do konca t. m.

Vojaški dopust za čas žetve se začne za celovsko garnizijo 29. junija in traja do 20. julija. Od 17. polka dobi dopust 400 mož, od 7. polka 130 mož.

Zastrupljene klobase iz Celovca. V Ljubljani so imeli minulo nedeljo nemški turnarji neko slavnost. Iz raznih krajev so zbobnali ljudi skupaj. Ker pa mora biti na takih nemških veselicah vse nemško, gostilničar, pivo in drugo, ker Nemci nobenemu Slovencu ne dajo zlepa zaslužiti kak krajcar, so naročili tudi klobase franfurta-ricke od nekega nemškega mesarja v Celovcu. Mesar je poslal celih 15 kg frankfurtskih klobas. Tržno nadzorstvo v Ljubljani jih je preiskalo in dognalo, da so že vse zelenkaste, zastrupljene, in jih je vsled tega uničilo. Turnarji pa so bili prisiljeni, zadovoljiti se topot s pristnimi kranjskimi klobasami.

Gregl zmagal pri Adrija-dirki na Dunaju. V nedeljo dne 22. junija se je vršila na Dunaju kolesarska dirka Adrija, h kateri se je prijavilo 72 dirkačev. Zmagal je Fran Gregl, ki je prevozil progo Dunaj-Brno-Dunaj, 280 km, ob dežju v 10 urah 34 : 23¹/₂. — Gregl je štajerski Slovenec, rodom iz Brežic. Biva v Zagrebu, od jeseni je pa pri vojaki v Korminu. Lani je dobil pri poskusni dirki za olimpijske igre ogrsko prvenstvo. Letos je bil prvi pri dirki okoli goriškega Krasa in Gradec-Maribor-Gradec.

Čigav je »Sepl«? Dne 23. t. m. je sprevodnik »izvagoniral« na Žihpolju nekega 18 do 20 let starega moškega, ki se je pripeljal z vlakom iz Celovca. Najbrž bo kak hlapec iz kakega nemškega kraja ter je gospodarju pobegnil ter je slaboumen. Druzega ne ve ničesar povedati, kakor da je »Sepl«.

Hrvaški junak povzdignjen v plemiški stan. Cesar je generalnemu majorju Juriju Mihalčiču podelil plemstvo s pridevkom »Stolac«. General Mihalčič je edini služeči avstrijski častnik, ki je odlikovan z zlato svetinjo za hrabrost. Mihalčič je oni junak, ki je dne 19. velikega srpana 1878. leta z

neprimerno drznim činom rešil avstrijsko posadko v Stolcu v Hercegovini gotovega pogina. Bosanski vstaši so avstrijsko posadko v Stolcu, 1. bataljon 32. pešpolka, popolnoma obkolili. Obleganje je trajalo več dni. Vojaki niso imeli ne živeža ne vode več. Položaj posadke je bil naravnost obupen. Poveljnik trdnjave je 18. velikega srpana zvečer sklical posadko ter vprašal, če se kdo oglasi prostovoljno, da ponese poročilo o položaju posadke v Mostar in privede rešitev. Oglasil se je častniški namestnik Hrvat Jurij Mihalčič. Preoblekel se je v obleko turškega vojaka, oborožil se s turško puško, samokresom in arabskim mečem. Zvečer, ko se je stemnilo, so spustili Mihalčiča po vrvi skozi okno iz trdnjave. Mihalčič se je splazil v turški tabor, vodil Turke za nos, se celo grel in jedel z njimi, zabavljaj čez Švabe, a nihče ga ni spoznal. Večkrat se je imel boriti s sovražniki, slaba mu je predla, bil je ponovno v smrtni nevarnosti, a končno je pa vendar došel v jutro dne 19. vel. srpana v Mostar. Patulja 33. lovskega bataljona ga je ujela, seveda misleč, da je vstaš. Ko je pa s patroljo grede žvižgaje korakal mimo avstrijskega častnika, je ta dejal: »To je pa res čuden vstaš, ki žvižga dunajski valček.« Vojaško poveljstvo v Mostaru je nato takoj odposlalo močen vojaški oddelek v Stolac. Posadka je bila rešena. Mihalčič je poleg zlate svetinje za hrabrost dobil tudi šaržo poročnika. Sedaj je prideljen kot generalni major okrožnemu poveljništvu deželne brambе v Požunu na Ogrskem.

Kupci pozor! Za trgovce. Na prodaj je manufakturna in špecerijska trgovina z lepimi gostilniškimi prostori in sobami za tujce v nekem obmejnem mestu in sicer na zelo ugodnem prostoru na glavnem trgu. Zraven je tudi nekaj posestva, njiv in travnikov. Trgovec bi lahko imenitno izhajal, ker ni v celem mestu nobene slovenske trgovine. — Sedlarji pozor! Zelo dobro idoča sedlarska obrt v večjem kraju se prodaja s hišo vred za 14.000 kron. — Graščinsko posestvo z več poslopji in 130 ha polja in travnikov ter gozdov se takoj prodaja za 120.000 kron. Samo živ inventar je vreden do 20.000 kron. Posestvo se tudi lahko parcelira. — Dobro idoča gostilna, trgovina in prodaja tobaka poleg župne cerkve v večjem kraju na Štajarskem se prodaja. Hiša je enonadstropna, novozidana in jako prostorna. Cena okoli 26.000 kron. — Prodaja se gostilna v nekem mestu. Gostilničar, ki bi bil obenem tudi mesar, bi prav dobro izhajal. Cena gostilne s hišo vred je 31.000 K. — V vseh navedenih slučajih se je obrniti na pisarno »Slovenske Straže« v Ljubljani. Priloži naj se znamka za odgovor.

Tujke v nemščini. V zadnji številki ste pohvalno omenili hvalevredno početje dr. Rob Nagel-a v Gradcu, ki hoče iztrebiti vse tujke v nemščini. Dobro bi bilo, svetovati mu, da bodi pri svojem poslu dosleden. Iztrebi naj iz nemščine tudi take tujke, kakor Ambroschitz, Dobratsch, Dobernigg, Pototschnigg, Graz, Wöllan, Villach, Pörschach, Lutschounigg itd. Gosp. dr. Nagel, ki se lahko pobaha s pristnim nemškim imenom, bo videl, da bo njegovo početje ostalo zelo površno. Imena vseh slovenskih renegatov in slovenskih krajev ponemčiti pride predrago. Südmarka ve povedati, koliko to stane. Treba pa tudi dodati, da ni dovolj za pristno nemštvo, če se iztrebijo le imena, treba je tudi iztrebiti vso tujsko, nemško kri, ki se pretaka po žilah koroških in obmejnih slovenskih krajih. Tedaj bi pa res bila tužna Koroška za Nemce in malo, malo nemškega blaga bi ostalo v nemški Koroški.

Turške srečke — loterija in hranilnica! Najmanj riskira, kdor naroči turško srečko, kajti vsaka srečka mora zadeti! Turške srečke imajo vsako leto šest žrebanj, pri katerih se izžreba nad 10.000 dobitkov, med temi 3 po 400.000, 3 po 200.000, 3 po 30.000, 6 po 10.000 frankov itd. Turške srečke igrajo še 61 let, toliko časa pa traja tudi igralna pravica njihovih lastnikov brez vsakega nadaljnega vplačevanja po izplačilu kupnine. Za turške srečke izdan denar je tedaj varno nahranjen kot v hranilnici in se množi vsled njene od leta do leta naraščajoče kurzne vrednosti. Ugodni pogoj, da se za-

more kupnina poravnati v mesečnih obrokih po samo 4 K 75 vin., in da naročnik zadobi izključno pravico do vseh dobitkov že po vplačilu prvega obroka, omogočuje pač vsakomur, nabaviti si to izborno srečko, s katero v srečnem slučaju že pri prihodnjem žrebanju dne 1. avgusta t. l. zamore zadeti 400.000 frankov. — Vsa zaželjena pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. Sprejemajo se tudi pri-glasila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterije in dajo zanesljiva in točna zadevna pojasnila.

Kolodvor Brnca. Uradniki tukajšnje postaje so menda popolnoma pozabili, da služijo svoj kruh v kraju, kjer je treba znati slovensko, ne zavedajo se kar nič svojih uradniških dolžnosti in tudi jim je popolnoma neznano, kakšne pravice imamo Slovenci. A vrhu vseh teh pomanjkljivosti si dovoljujejo napram slovenskim strankam še predrznosti, ki so njim — ne samo kot uradnikom nedopustljive in kaznjive, temveč tudi s čisto navadnega družabnega stališča nedostojne. Da navedem izmed množice samo par slučajev: Prišel je mož — naš človek in hotel oddati brzójavko na Jesenice, a uradnik na postaji Brnca je ni hotel sprejeti, ker je bila pisana v našem slovenskem jeziku. Mož se je nekaj časa pregovarjal, a ko je začel uradnik nad njim surovo kričati in ga zasramovati in ker je bila stvar nujna, se je končno le udal in napisal nemško. Mislil si je pač: Kdo se bo z bikom bodel! — Drug slučaj: Prišla je naša žena in zahtevala listek do Beljaka. Uradnik jo je pustil čakati. Ko je zahtevala ponovno, se je zadril nad njo, da ne ve, kaj hoče. Ker je vlak že prihajal, je zahtevala še enkrat, a on jo ves besen ozmerja z najrazličnejšimi psolvkami in nazadnje se zadere z vso surovostjo nad njo: »Če se hočete peljati, govorite nemško, ali pa si pojdite iskat tolmača. Jaz ne vem, kje je ta postaja.« — Zdaj pa premislite: Vsak otrok, ki hodi komaj v prvi razred ali ki komaj zna govoriti, ve, kje je mesto Beljak, a ta »olikani« gospod, ki bi moral poznati vso železniško mrežo, ne ve niti za prvo postajo od svojega kolodvora. Če je res tako zabiti, je obžalovanja vreden, če pa je tako zagrizen Nemec, je pa tako ravnanje s Slovenci nasilstvo. V vsakem slučaju pa je za tukajšnjo postajo popolnoma nesposoben. Še en slučaj: Zadnjič je poslala neka rodbina svojo deklico, da odda nekaj na železnico. Ko je uradnik zagledal na voznom listu slovenski Trbiž, ga je tako razljutilo, da je ves razkačen vrgl deklici vozni list nazaj in režal nad njo: »Bedakinja, ali ne znaš nemško? Mar misliš, da smo mi tu »bindišarski« norci?« Dekle je prišlo objokano in docela zbegano domov. To je najznačilnejši znak, kako brutalno jo je moral uradnik izdelavati. Človek si že ne upa več pošiljati neodraščanih ljudi na ta kolodvor, kajti ti suroveži so v svoji besnosti zmožni vsega. Za danes samo teh par »cvetk« nemških »provetljencev«. A vi, dragi rojaki, pišite vedno samo slovenske naslove, zahtevajte vse in povsod v svojem slovenskem jeziku, to pravico imate; dolžnost uradnikov pa je, da vas postrežejo ravnotako kakor Nemce. Oni morajo znati slovensko. Bodite neustrašni! Ne bojte se, kajti mi bomo stali na straži in vsako krivico, ki bi se vam zgodila, bomo takoj nanzanili na železniško direkcijo.

Vodovnica nad Vovbrami pri Velikovicu. (Požar.) V noči od nedelje na ponedeljek (15./16. junija) je pogorelo Hambruževo posestvo in na drugem koncu vasi Harihov skedenj. Pri Hambružu, kjer je požar izbruhnil v hlevu, bržkone po nepredvidnem ravnanju z vžigalicami, kakor kažejo razne okoliščine, sta bili doma in že spali dve osebi, vsi drugi so bili v št. Štefanu na neki ženitnini. Vsled tega je zgorelo tudi troje goved, lep mlad konj, dve svinji; rešena sta le dva vola. Zgorela je tudi velika zaloga suhega mesa in špeha, razno orodje, stroji in hišna oprava. Pri Harihu je vsaj živina vsa rešena in z velikim naporom so rešili tudi hišo. Ljudi za pomoč je bilo prav malo; vovberska požarna bramba po tako strmi, daljni poti ni mogla tako naglo dospeti, na vasi pa nimajo gasilnega orodja. En daljni sosed je prihitel z ročno brizgalnico in s to veliko storil. Šele lansko jesen,

dne 22. septembra, je pogorel sredi vasi Kajžrov skedenj; tedaj je zgorela od cerkvice tudi lesena lopa. Vse drugo so rešili, ker je ogenj izbruhnil podnevu. Hambruž in Harih sta bila zavarovana, vendar je škoda veliko večja.

Kapla ob Dravi. (Zalostno!) Ana Felfernik, natakarka pri Muliju v Kožentavri, je odpadla od katoliške cerkve. Kje upa boljše skrbeti za svojo dušo, ni znano.

Podljubelj. (Zahvala.) Vsem prijateljem, ki so katol. slov. izobraž. društvu, ki jih žal nismo smeli imenoma imenovati, naklonili lepe darove za tombolo, se na tem mestu še enkrat pristrčno zahvaljuje omenjeno društvo in vsem kliče na veselo svidenje v »Delavskem domu« v jeseni pri igrah!

Zilska Bistrica. Zbolel je č. g. župnik Warmuth in se nahaja v celovškem sanatoriju »Marija Pomagaj«. Upamo, da kmalu okrevaja.

Gorje na Zili. Naš vodovod bo v kratkem dovršen. Delo naglo napreduje. So pa tudi delavci izborni, ki znajo sukati kramp in lopato, da se kar iskre krešejo. Pozna se jim, da so spodnještajski Slovenci, ljudje krepkih pesti in poštenega srca.

Medgorje. (Pogreb.) Na god sv. Antona ob treh zjutraj je to zemljo zapustil Jožef Mosekar p. d. Kopic, kajžnik v Zablatih, vdovec, star 64 let. Le kratka bolezen, vnetje pljuč (v vročini se je napil ob solncu segretega mošta) ga je položila v grob njegove žene Neže, pokopane še ne pred desetimi leti. Bil je mož korenina in miroljubnega značaja; zato ga je v nedeljo pri pogrebu spremila velikanska množica ljudstva, posebno pa moštva. Da je zadnjikrat proti svoji volji in prepričanju nasprotno volil, je vzrok le nesramni pritisk nekega nasprotnika sorodnika. N. p. v m.!

Svete Višarje. (Konstantinovo slavlje.) Ob najlepšem vremenu in redu se je izvršilo jubilejno slavlje romarjev iz župnij: Sv. Lenart, Marija ob Zili, Podklošter, Skočidol in Strmec - Lipa v nedeljo, dne 15. t. m. Posebni vlak je pripeljal 500 udeležencev s svojimi dušnimi pastirji na postajo v Žabnice, ki so se ob pol 7. uri zvečer na Sv. Višarjih uvrstili v dolgo procesijo. Po pristrčnem pozdravu č. gospoda o. Ladislava Jegliča se je pomikala procesija ob ganljivem petju v staro in priljubljeno cerkev Matere milosti. Podkloštarski župnik je v jasnem in krepkem govoru, katerega je vse napeto poslušalo, romarjem razložil: zakaj smo prišli koroški Slovenci praznovati Konstantinov jubilej na Sv. Višarje in kako moramo to redko slovesnost praznovati. Razveseljivo je dejstvo, da je pristopilo drugo jutro vseh 500 romarjev k svetemu obhajilu. Zadovoljni in veseli so se vračali ljudje v ponedeljek zjutraj vsak na svoj dom ter klicali drug drugemu: »Na svidenje prihodnje leto!«

Velikovec. (Zasluzena slavnost.) Zadnjo nedeljo so priredili šentrupertski župljani svojemu mnogozasluznemu župniku č. g. Francetu Treiberju povodom njegove 50letnice starosti in 20letnice župnikovanja v št. Rupertu krasno slavnost. Pod spretnim vodstvom č. šolskih sester so šolarji in gojenke v telovadnici, ki je bila domalega polna občinstva, č. g. župniku v pristrčnih in ubranih govorih čestitali, prepevali slavnosti primerne pesmi — med temi Zupanovo »Slavnostna«; gojenke so tudi prav mojstrsko uprizorile gledališko igro »Mati svetega veselja«. V imenu občinstva in župljanov sta čestitala gospoda Čarf in kmet Kavan. Med gosti smo videli tudi g. dvornega svetnika Fr. Mayrhoferja pl. Grünbühel s soprogo. Č. g. župnik je za svoje velike zasluge za svojo župnijo tako slavje gotovo v polni meri zaslužil, in tudi mi mu kličemo: Na mnoga leta!

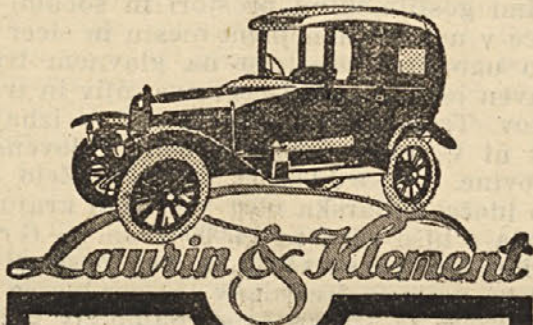
Stasova pri Podkloštru. (Ogenj.) V nedeljo zjutraj ob 1. uri je nenadoma izbruhnil požar pri Burjanu na Stasovi in vpepelil hišo in vsa gospodarska poslopja. Pazarne brambe iz Podkloštra, Zilice, Peč in bližnjih vasi so s svojim hitrim in premišljenim nastopom obvarovale celo vas pred pretečo nesrečo! Burjan je zavarovan za 4000 kron, vendar je škoda veliko večja. Živino so rešili pravočasno.

Podljubelj. (Tombola.) Društvena veselica, ki jo je priredilo katol. slov. izobraževalno društvo v Borovljah v »Delavskem

domu«, je bila nepričakovano dobro obiskana. Domači pevski zbor s svojimi izvrstnimi močmi je pred in po tomboli skrbel za prijetno zabavo; pravi užitek je poslušati lepe slovenske pesmi, kjer je tako izvežban zbor. Dal samo Bog, da še naprej cveti in raste! Tombola sama je nudila precej nad sto lepih dobitkov. Da je bila tombola tako bogata, za to se ima društvo zahvaliti veselemu dejstvu, da so mu vsi stari prijatelji ostali zvesti in da se je tem pridružil precej novih. To daje društvu pogum za nadaljno delo zvesto svojemu geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

Goriče pri Borovljah. (Spodnji Rož otet!) Gotovo bodo Freie Stimmen in slični listi pisali, ali so morda že, da je Rož letos spet pokazal Celovcu in Nemcem nemško lice, ker sta na Macnu in Hrlovcu gorela kresa na čast solncu po nemški poganski navadi. Da se pa s temi kresovi Nemci ne bodo preveč bahali, tiho povemo, da sta kres na Macnu žgala dva gozdarja od Humberškega gradu in onega na Hrlovcu dva gozdarja iz Gorič. Ti štirje gozdarji so torej Nemcem posvetili in povedali, da je spodnji Rož nemški! — Lieb Vaterland, magst wieder ruhig sein! Domovina je spet rešena, ker so ti štirje junaško preplezali skale in na slovenskih gorah zasadili zastavo nemške ošabnosti.

Gorje na Zili. (Taki so.) Naš učitelj Kancijan se je na dan sv. Alojzija nad šolarji silno jezil, ker so prejeli isti dan prostovoljno sv. zakrament. Učence, ki so storili ta »zločin«, si je notiral. Morda se hoče zopet blamirati. Pa o tem bomo še poročali vam in tudi še kam drugam.



Laurin & Klement

Novi 1913 modeli

Vzorne konstrukcije iz materiala brez napake z nedosegljivim funkcioniranjem

7/20 HP.	13/30 HP.	16/40 HP.
Nagli, odprti športni vozovi kupeji za zdravnike, andaleti in limusini	Hitri, odprti vozovi za potovanje, elegantni limusini, landauleti za vožnjo po mestih	Sesterosedelni športnaetoni luksuslandaleti in limusini Pullmanovega sestava, z notranj. vodstv.

Tovarna v Mladi Boleslavi.
Filialke: Praga, Brno, Dunaj, Budimpešta.

Velikovec. (Daleč smo prišli.) V naši kapitelski in obenem župnijski cerkvi se je od nekaj bral poleg nemškega evangelija tudi slovenski pri vsaki očitni božji službi, ker je itak več Slovencev v cerkvi, kakor pa Nemcev. Zoper slovenski evangelij so se nekateri nemški nacionalci, ki že leta in leta niso videli cerkve od znotraj, tudi že pritožili posebno pri šolarski božji službi. Kaj tako hujškanje povzroči, to pokažejo posledice. Neki meščanski šolar, sin iz Kranjskega priseljene družine, čegar mati je doma iz slovenske škocijanske župnije, se je v zadnjem času že dvakrat zaporedoma v pohujšanje drugim vsedel, ko je duhovnik začel brati slovenski evangelij; dasi je nadzorujoči učitelj tega nadebudnega (?) nacionalčka radi tega posvaril, vendar ni nič pomagalo. Ali tudi starši tega mlečnozobneža obsedijo za pudelnom, kadar pride kak Slovenec kupovat črevlje v njihovo črevljarsko prodajalno? Kako so pač Slovenci potrpežljivi, ki morajo poslušati ne le nemški evangelij, ampak tudi nemške pridige, četudi si že davno želijo vsaj tuintam slovenskih!

Borovlje. (Občinske volitve.) Zadnji torek dne 24. t. m. so se tu vršile v največjem miru občinske volitve. Nihče ni ganil niti mezinca, da bi silil v odbor, in zato je tudi le prišel volit, kdor je moral, da se ni »zameril«. Tako daleč so razni priseljeni gospodje in s temi ubogljivi domačini do-

gnali občino, da si je vsak volilec mislil: Župo dolgov, katero ste si skuhal, le sami pojejte! Samo zaradi volitev niso za letos vzdignili občinskih doklad na 205%. Sedaj bodo pa lažje, ko so volitve pri kraju, ker povzdigniti jih morajo, ako hočejo sanirati občinske finance. K večjemu bi se občini moglo pomagati, če bi se še kak velikodušni dobrotnik našel, a ti so grozno redko sejani, posebno v Borovljah, kjer so občinski dolgovi samo odsvit domačega gospodarstva. Da se bode tudi zanaprej po starem gospodarilo, za to jamči novoizvoljeni odbor, kjer je veliko takih, ki nobenih občinskih doklad ne plačujejo, tako n. pr. v prvem razredu med 12 odborniki ozir. namestniki samo dva plačata nekaj malega doklad, kolikor pač pride na hiši in vrta, in od vseh 12 so samo trije domačini, drugi vsi priseljenci. Ti bodo spet imeli oblast nad domačini. Domačini bodo morali plačevati, kar jim bodo predpisali priseljenci, ki navadno nič ali nekaj malega plačujejo občinskih doklad. Pač res: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Zgornje Trušnje. (Grajščino Zgornje Trušnje) je kupil na dražbi v Velikovecu dne 16. t. m. neki g. Kühnel iz Požuna na Ogrskem za 214.000 K. Cenjena je bila uradno na 272.000 K, dolga pa je bilo okroglo 470.000 K. Je šla dober kup, ker je bilo le malo licitantov. Takozvani »kranjski konzorcij« Bartol-Fajdiga-Lovšin, ki je imel na tretjem mestu od 195.000 naprej še tirjatve 160.000 K, ni smel dražiti, ker se ni preskrbel z vadijem. Reklo se jim je, da za vadij zadostuje tirjatev, katere je bilo še pod uradno cenitvijo dobrih 70.000 K, pri dražbi pa to ni zadostovalo. Zato so proti veljavnosti dražbe protestirali. Ta konzorcij je bil pred leti kupil grajščino za 396.000 kron in jo potem prodal dosedanjemu posestniku Juliju Karlu za okroglo 500.000 K. »Kärntner Landbote«, poročajoč to novico, piše, da je poglavitni vzrok poloma bilo to, da so Kranjci gosp. Karglu garantirali za 40.000 m³ lesa (Nutzholz), bilo ga je pa le 18.000 do 20.000 m³. Dejstvo je, da se je g. Kargl toževal s prejšnjimi posestniki, pa ni dobil procesa, ker je menda manjkalo samo nekaj malega. Kakih 10 gospodov in delavcev je merilo tri tedne. — Glavni vzrok poloma je bil ta: 1. G. Kargl je grajščino kupil predrago, vsaj zelo drago. 2. Ni znal gospodariti. 3. Bilo je preveč dolga za obrestovati. — Gospod Kargl, osebno prijazen gospod, je izučen v izdelovanju svile. — Kmetovati pa je, posebno dandanes, tudi velika »kunšt«.

Podgrad pri Medgorjah. (Zopet pogreb.) Komaj sta bila pokopana p. d. Hanc v Goričah in p. d. Mežnar v Podgradu, je spet smrt prišla k nam s svojo koso. V soboto, dne 21. t. m., na god sv. Alojzija, ob tri četrt na 8. zjutraj je preminula Marija Šušnik starejša, p. d. Krasnikova hči v Podgradu. Bolehala je že od Svečnice in sedaj jo je pljučna dera položila v prerani grob. Dosegla je starost 21 let in 2 meseca. Gotovo se sme reči, da je bila pobožna in zgledna v vsem svojem življenju (pač sad vzgoje v samostanu Uršulink v Celovcu), zato jo je brez števila ljudi spremilo na pokopališče. Tudi č. g. župnik radiški so prišli pomagat.

Vovbre. (Bridka tožba stare ženice, ki nemškine zna.) Dne 9. junija zvečer k vlaku Celovec-Sinčaves zahtevala je starka Marija Gl. na kolodvoru v Celovcu od kasirke vozno karto v Sinčovas. Frajlica pa niso in niso razumeli, kaj hoče starka. Ta se obrne vsa zbegana na portirja, in ko se je ta prepričal, da žena res ne zna nemški, tedaj ji je on povedal, kako mora pri kasi zahtevati karto, ne v Sinčovas, ampak v Kühnsdorf! Vsa srečna gre starka nazaj k tisti frajlici, in sedaj dobi potrebnih listek, da je mogla priti domov v Vovberske Gore. Peljala je bila svojo bolno hčer v celovško bolnišnico, kjer je ta dva dni pozneje po mučni operaciji umrla. — Tako tiste »nemške« kasirke v Celovcu na kolodvoru Slovence nemški učijo in rešujejo nemški značaj Celovca. Ali smo v Avstriji ali na Turškem?

Št. Rupert pri Velikovecu. (Dekliška Marijina družba) je god svojega drugega patrona sv. Alojzija tukaj v nedeljo dne 22. t. m. najslovesneje obhajala. Pri dopoldanski službi božji je pristopilo okrog

80 Marijinih otrok k skupnemu sv. obhajilu, med njimi tudi 11 dečkov. Glavna slovesnost se je vršila pri popoldanski službi božji. Slavnostno pridigo je imel č. g. Vinco Poljanec, župnik v Škocjanu, znani poljudni govornik, ki je v izbornem, tri četrt ure trajajočem govoru popisal npravne rane na telesu našega naroda in Marijino družbo priporočal kot najpripravnejše sredstvo za rešitev naše mladine. Navdušeni govor je napravil na verno ljudstvo najgloblji vtis in je članice Marijine družbe še bolj potrdil. Prisrčna mu hvala! Nato je bilo zelo slovesno sprejetih 9 novih članic v dekliško Marijino družbo. Vsakega mladinskega more vesel napredek naše Marijine družbe z zadovoljstvom napolniti. Z jako skromnim številom samo 16 članic se je leta 1911. tukajšnja Marijina družba pričela, ali vsako leto je stalno napredovala in zdaj šteje že 46 članic, ki se polnoštevilno udeležujejo mesečnega shoda in redno vsak mesec prejemajo sv. zakramente. Poleg tega imamo še dekliški Marijin vrtec, ki šteje 36 učenk, ki so tudi prav pridne. Meseca maja t. l. začeli smo tudi z deškim Marijinim vrtcem, ki šteje 14 dečkov, ki so zdaj s hvalevredno vneto opravljali šesttedensko pobožnost na čast sv. Alojziju. Ko bo vsaj 12 dečkov doseglo 14. leto, bomo ustanovili tukaj tudi mladeniško Marijino družbo. Marijina družba ima tudi razne odseke, ki vsi marljivo delujejo, posebno se zavzemajo članice za treznostno gibanje, dečki pa gojijo telovadbo. Tako naša Marijina družba obenem izvršuje tudi pravo narodno vzgojo naše slovenske mladine. Le pogumno naprej!

Železna Kapla. (Poroka.) »Kdor išče, najde« — ta pregovor se je uresničil tudi nad našim vrlim Pasterkom v Beli. Dolgo je iskal družice za življenje in skoraj se je zdelo, da je ne bo mogel najti. A zdaj je pa verjeti, da je res. Prepričani smo, da je bilo najbolj prav, ker je šel Pasterk po svojo ženo v Korte. Kajti Grubelnikova Micka ne bo samo dobra gospodinja in vzorna krščanska žena, ampak bo delila s svojim možem tudi ljubezen do svojega naroda, katero so jej vcepili v srce šolske sestre v Št. Jakobu. Porok temu je dejstvo, da se je nabralo na ženitovanju 15 kron za »Slovensko Stražo«. Obilo sreče in blagoslova novoporočenemu paru!

Vovbre. (Nagla smrt.) Ugledni tukajšnji posestnik Viljem Speck in nekdanji župan, je v nedeljo dne 22. junija zvečer ob 10. uri nepričakovano naglo umrl. Zadel ga je kap. Bolehal je na srčni hibi že par let. Poldrugo uro poprej je bil še v gostilniški sobi med gosti še prav dobre volje in kadil smotko. Ko se je vlegel k počitku, mu je nakrat postalo slabo, zahteval je od žene zdravilnih kapljic, in komaj jih vzame, že omahne in v par minutah je bil rajni. Bil je mož mirnega značaja, obče priljubljen in spoštovan. Naj v miru počiva!

Brdo ob Zili. (Požar.) V ponedeljek, dne 16. junija, nekako ob četrtna štiri jutraj je začelo goreti pri p. d. Kovaču na Brdu, in sicer v skednju. Bolni posestnik te hiše je hotel ta dan na vse zgodaj iti na brdsko planino zdravja iskat. Ta planina slovi kot zdravilni kraj in pride raditega na to planino vsako leto veliko takoiimenovanih »ozdravljencev«. Vsled imenovane okoliščine so bili v tej hiši ljudje večinoma že pokoncu, medtem ko so po drugih hišah skoraj še vsi spali. Kljub temu so pa ljudje tudi v tej hiši ogenj zapazili šele, ko je začel k hiši prizidan skedenj že s plamenom goreti. Kako je požar nastal, dozda še ni znano. Ogenj se je naglo razširil še na štiri sosednje hiše in nekako v dveh urah je do tal pogorelo pet števil z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Najmanj so mogli rešiti v drugi hiši, p. d. pri Rutniku. Ogenj se je tako naglo razširil, da se tukaj ljudje še obleči niso več mogli in so morali posebno otroke nage iz hiše spraviti. Šele ko so sosedji prinesli obleke, so se mogli vsi docela obleči. Živina je zdaj večinoma na planini in so zavoljo tega razun dveh prašičev zamogli vso živino rešiti, vendar pa je zgorelo tudi kakih 300 kron denarja, ker so ljudje v naglici pozabili, da bi ga hitro seboj vzeli. Hvala Bogu, da ni bilo vetra; ako bi bil zapadni veter, bi gotovo pogorela cela vas. Pogorele hiše ležijo vse pod župnijskim vrtom, in sicer vse ob robu, tako da je bilo z brizgal-

nicami prav težko zraven priti. Ko je požar najbolj divjal, radi zgodnje ure še ni bilo skoraj nobenih ljudi, da bi mogli gasiti. Ko bi ob tem času le malo potegnil zapadni veter, bi začela goreti razna poslopja, kakor farovž s skednjem in drvarnico vred, potem cerkev itd. Za ta slučaj bi pogorela cela vas, ker so hiše preveč skupaj zidane in vse z deskami pokrite. Da se strehe, z eternitom pokrite, pri požarih dobro obnesejo, se je videlo tudi tu na Brdu. Lansko leto šele se je moderno prezidala kovačnica, ki leži med tukajšnjim gradom in med peto hišo, ki je kot zadnja pogorela. Vsi ljudje, ki so bili pri požaru navzoči, pravijo, da bi tudi kovačnica gotovo pogorela, ako bi ne bila z eternitom krita. Ker so imeli ljudje svoje hiše le slabo zavarovane in je posebno prvima dvema pogorelcema celo vsa obleka pogorela, so hitre pomoči jako potrebni.

Popravek. V zadnji številki nam je tiskarski škrt v notici o nemško - nacionalnem patriotizmu izmaknil en stavek, vsled česar ni bilo razvidno, da je g. Schueller bil proti predlogu, da se postavi cesarju spomenik v občinskem svetu v Beljaku, ne pa v Celovcu.

Steckenpferd- Illijnomlechnato milo

prej ko slej neuprno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Štajersko.

Celje. Z velikim zanimanjem prebiramo tukaj vaš časopis. Vsak list prinese bolj neverjetne novice, ki pričajo, kako hudo borbo imate tam v Korotanu, da bi si priborili enkrat mir. Čudimo se dvojemu: na eni strani čudno predrzna prefriganost, zloba in nesramnost vaših narodnih nasprotnikov, na drugi strani še večja vaša korajža, da navzlic vsem hudobnim napadom ne omagate. Tako narodno navdušenje preveva vse članke v »Miru«, da se mora reči: To je sveto prepričanje za sveto stvar. Tako more dati toliko poguma. Takega vnetega pridigarja bi tudi mirabili tu v Celju. Živimo v mestu, ki slovi vse povsod po naši Avstriji za čisto nemško, če pa hodiš po naših ulicah, tujec, pa boš v zadregi, bi li imenoval to nemško ali slovensko mesto. Tako ob delavnikih. Ob praznikih pa, tedaj pa si misliš, da je to mesto slovensko, pristno slovensko mesto, dokler te ne nahruli kak hud celjski nemškutar, da se v Celju Slovenec ne sme izpozabiti in živeti tako, kakor bi bil na slovenskih tleh. Imamo nemškega župana, Javornik mu je bilo včasih ime, zdaj se pa piše pl. Jabornegg, imamo nemškega načelnika mestnega urada, Ambrožiči se pišejo njegovi bližnji sorodniki, on sam se zdaj piše Ambroschitz, imamo mestnega ekonomista, iz Hrvaškega je prišel, pustil tam doli ime Drgan in se piše zdaj, ko je cel v Celju, Derganz, imamo po ulicah, kjer se vse povsod slovensko govori, vse povsod nemške napise, in imamo nemški občinski odbor. Ko so pa hoteli nekateri predrzni korajžneži začeti šteti prave Nemce, niso jih mogli spraviti čez število petdeset. Tako torej vidite, kako bi za Celje potrebovali »Mirove« rezkosti.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Vogrče.

Zborovanje v Vogrčah v nedeljo 15. junija je bilo prav dobro obiskovano; reči moramo, da je bilo 250 do 300 zborovalcev. Najpreje je imel govor gosp. Tomaž Ulbing, župnik v Kazazah, o rimskem poganstvu (in rimskem krščanstvu); razpravljal je, kako daleč po celem tedanjem svetu da je bilo rimsko cesarstvo razširjeno, slikal nam je notranje razmere tega cesarstva, od Neron do Maksencija, o 300letnem preganjanju kristjanov, o njih trpljenju, pogumu in mučenstvu, o njih bivanju v katakombah, dokler jim ni dal cesar Konstantin po slavni zmagi nad Maksencijem prostost. Domači župnik g. Sekol pove na kratkem vsebino igre: »V tem znamenju boš zmagal«. Potem sledi igra, ki so jo vogrški in sosedni fantje in dekleta izborno igrali. Posebno

dobro so rešili svojo vlogo: Timotej (M. Sadjak iz Rinkol). Helena, Liberat, starček itd. Gledalci so bili pri raznih točkah do solz ginjeni in so po vsakem dejanju živahno ploskali. Vredno bi bilo, da bi se igra še enkrat ponovila.

Zilska Bistrica.

Naše izobraževalno društvo »Zila« je napravilo dne 15. t. m. svojim članom in prijateljem kaj prijeten večer. Igra »Bratranec« je izborno uspela, dasi so se naši diletantje le par dni pripravljali nanjo. Vsa čast in hvala jim! Nekaj posebnega pa je bil govor č. g. V. Poljanca, ki nas je spretno vodil po gospodarskem polju, nam podal zlatih naukov, ki jih je osolil z ocvirki dovtipov, da smo ga z največjim zanimanjem poslušali. Naj bi č. gospod Poljanec še večkrat prišel med nas! Za zdaj pa mu izrekamo na tem mestu najpripravejšo zahvalo.

Sveče.

Ker se mi je pero zlomilo in tinta posušila, je dopis zakasnel. Naše društvo je priredilo dne 8. junija shod, na katerem je dr. Rožič govoril o vzgoji. Pokazal je, kako slabo vplivajo napake »višjih« na nižje sloje. Tako n. pr. veleizdajstvo Redlna, kateremu se je ponudila prilika, da se je sam ustrelil in tako šel nekaznovan s sveta; dalje je omenil dvoboj, Lukacsevo goljufijo in tako dalje. Zatem se je vršila igra »Prisiljen stan zaničevan« in »Čašica kave«. Dekleta so igrane izborni.

Društvena naznanila.

Celovec. V soboto, dne 28. junija, se vrši navadni mesečni shod slovenskega kršč. socialnega delavskega društva v Celovcu na kegljišču hotela Trabesinger.

Seja slovenske krščansko - socialne zveze za Koroško se vrši v četrtek, dne 3. julija, ob pol 2. uri popoldne v hotelu Trabesinger v Celovcu.

Celovec. Podružnica »Slovenske Straže« za Celovec in okolico ima občni zbor v soboto, dne 5. julija, zvečer ob 8. uri v mali dvorani hotela Trabesinger.

Žitara vas. Živinorejska zadruga za Žitarovas in okolico priredi v nedeljo, dne 6. julija, popoldne v Društvenem domu v Žitarivasi svoj I. redni občni zbor z navadnim sporedom. Na zborovanje pride tudi govornik od Zadrugne zveze.

Vogrče. V nedeljo, dne 6. julija t. l., se vrši popoldne ob treh v župnijskih prostorih občni zbor podružnice »Slovenske Straže«. Obenem se bo proti znižani vstopnini ponovila tudi krasna igra: »V tem znamenju boš zmagal«. Slovenci in Slovenke, pridite vsi! Vabi odbor.

Živinorejska zadruga za Žvabek in okolico ima svoj občni zbor dne 29. junija na Suhi pri Šercerju. Začetek ob 3. uri popoldne. — Odbor.

Dobrlavas. Napovedan shod dekliškega odseka, ki bi se imel vršiti dne 6. malega srpana, se mora iz važnega vzroka preložiti na poznejši čas. — Odbor.

Železna Kapla. Kakor vsako leto, ima tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« svoj občni zbor tudi letos na Ciril-Methodovo nedeljo, to je dne 6. julija v Št. Lenartu. Po cerkvenem opravilu in kratkem odmoru bo zborovanje s sledečim sporedom: 1. poročila o delovanju društva; 2. volitev odbora; 3. govor (govori g. dr. Rožman); 4. igra »Strahovi«. Cerkevno opravilo se začne ob 9. uri.

Romarski vlak na Sv. Višarje.

V nedeljo, dne 6. julija, gre posebni romarski vlak za Korošce in Štajerce iz Spodnjega Dravberga na Sv. Višarje.

Na Višarjah se priredi Konstantinova slavnost. Romarji prejmejo lahko sv. zakramente v ta namen, da si pridobijo popoln odpustek jubilejnega leta. — Ker bi vlak ne mogel voziti, ako bi ne bilo 300 udeležencev, prosimo častito duhovščino, da razglaša to prireditve raz prižnic. Priložnost, priti na krasno starodavno Marijino svetišče na Sv. Višarjah ter opraviti tam jubilejno leto, je ravno zdaj najboljša, zato vabimo Slovence k udeležbi. — Do 29. junija naj se vsi priglase pri župnijskih uradih.

V Spodnjem Dravbergu bo pred odhodom vlaka maša za udeležence.

Vozni listki se pošiljajo pravočasno na župnijske urade.

Vozni red: Dne 6. julija:
Iz Spod. Dravberga ob 9. uri 51 minut (cena 8 K tja in nazaj);
iz Guštanja ob 10. uri 5 minut (cena 7 K 50 vin. tja in nazaj);
iz Prevalj ob 10. uri 14 minut (cena 7 K tja in nazaj);
iz Pliberka ob 10. uri 41 minut (cena 6 K tja in nazaj);
pride v Žabnice ob 2. uri 23 minut.

Nazaj dne 7. julija:
Iz Žabnic ob 11. uri 51 minut;
v Beljak ob 1. uri 2 minuti;
iz Beljaka ob 1. uri 22 minut;
v Pliberk ob 3. uri 9 minut;
v Prevalje ob 3. uri 29 minut;
v Guštanj ob 3. uri 39 minut;
v Spodnji Dravberg ob 3. uri 52 minut.

Konstantinova slavnost pri Božjem grobu.

Kljub slabemu vremenu v nedeljo zjutraj, ki je prestrašilo par tisoč romarjev, je došlo na Konstantinovo slavnost pri Božjem grobu kakih 3000 ljudi. Procesije so prišle iz Vogrč, Kazaz, Prevalj, Možice, Št. Danijela, Žvabeka, Šmihela. Ljudstvo je v ogromnem številu pristopilo k mizi Gospodovi, kolikor je bilo sploh mogoče. G. korni vikar Smodej je v slavnostni pridigi opisal čudežno razširjevanje Kristusove cerkve ter končno pokazal sredstva, ki nam jih je dal Kristus in ki jih dajejo Kristusu vdane krščanske stranke. Slovesno sv. mašo z asistenco je daroval mil. g. kn. - šk. kancelar Vidovic.

Na shodu, za katerega je gospod Kronbirt radevolje dal na razpolago svoj travnik, je otvoril g. dr. L. Ehrlich shod Slovenske kršč.-soc. zveze, na katerem je navdušeno in lepo govoril gospod Terseglav o Evharistiji in v nemal Slovence, da si iščejo zaščite, tlačeni in zapuščeni, pri Odrašniku v sv. Rešnjem Telesu. Govor je na množico napravil velik vtis. Popoldne so nastopili prvič skupno koroški »Orli«. Množica je z zanimanjem opazovala proste vaje in vaje na drogu in s ploskanjem dajala duška priznanju vrlim »Orlom«. G. dr. Hohnjec je iz Maribora prinesel pozdrave štajerske S. K. S. Z. in navduševal v daljšem govoru za krščansko-narodno organizatorično delovanje. Njegov govor je bil poln iskrenega domoljubja in je našel pot k srcem poslušalcev. G. dr. Ehrlich se je iskreno zahvalil vsem činiteljem, ki so sodelovali, kazal na veliko delo, ki ga ima Zveza izvršiti za narod in državo. Žal, da so državni voditelji slepi in ne podpirajo Zveze, čeravno opravlja za državo najvažnejšo dolžnost države, ohranitev poštenega in duševno ter telesno zdravega kmečkega stanu.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.
Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Cerkvene vesti.

Imenovan je provizorjem v Lipaljvesi č. g. Ivan Katnik, bivši kaplan v Dobrljvesi; sprovizorjem župnije Strmc č. g. Rok Toinko, provizor na Lipi.

Razpisana je do 31. julija 1913 župnija Strmc.

Duhovne vaje in jubilej kn.-šk. Kahna. Ker letos ne bo mogoče imeti duhovnih vaj ne v Marijanišču, pa tudi ne v bogoslovnici, bodo duhovne vaje: 1. V samostanu na Tancenbergu. Začetek dne 13. julija (nedelja) zvečer. Sklep dne 17. julija zjutraj. Neposredno nato se bo obhajal v novoposvečeni opatijski cerkvi 50letni mašniški jubilej Nj. ekselence prevzvišenega gospoda kneza in škofa dr. Jožefa Kahna, h kateremu so povabljeni vsi duhovniki. Prijavit se je treba pravočasno samostanu. 2. V Št. Andražu bodo duhovne vaje: a) dne 26., 27. in 28. avgusta; b) dne 16., 17. in 18. septembra in, če se bo prijavilo dovolj duhovnikov, c) 7., 8. in 9. oktobra t. l. Te duhovne vaje se začno vedno v ponedeljek, končajo pa v petek zjutraj.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Gospodarske stvari.

Občni zbor Gospodarske zadruga. Sinčavas, 15. junija. Danes se je vršil tukaj v zadrugi hiši redni letni občni zbor Gospodarske zadruga. Drugi podpredsednik gospod Lovro Zilan je otvoril zborovanje. Gospod blagajničar msgr. Podgorc je poročal o delovanju v minulem letu. Promet se je proti letu 1911. nekoliko zvišal. Leta 1911. se je žita pripeljalo v Zadrugo za 70.200 K, leta 1912. za 79.500 K. In sicer raznih pridelkov: ovsa 1859 kvintalov za 36.500 K, rži 483 kvintalov za 9800 K, pšenice 309 kvintalov za 6600 K, ajde 42 kvintalov za 1000 K, fižola 47 kvintalov za 1200 K, detelje 52 kv. za 8300 K, koruze 90 kvintalov za 1900 K, ječmena 46 kvintalov za 900 K, grahovice 75 kvintalov za 1400 K, prosa 24 kvintalov za 500 K, leče 570 kvintalov za 11.200 K, bera 4 kvint. za 100 K, razno 8 kvintalov 200 K, skupaj 3609 kvintalov, to je 36 vagonov žita. Računski uspeh pa je manj ugoden kakor prejšnje leto, ko je zadruga mogla prvič izkazati aktiven obračun in je bilo mogoče vse plačati s svojim zaslužkom. V računskem letu 1912. se je delalo v neugodnih razmerah. Spekulacija je vsled preteče vojne dvignila posebno ceno ovsa v jeseni 1912. Tržnim cenam pa mora slediti tudi zadruga, četudi ne mara spekulacije. Žitni trg splošno o lanskem žetvi ni bil informiran. Žetev je bila na Češkem izredno obilna in vsled tega za nas to leto ne veljajo ogrske cene, marveč se oves iz Avstrije prodaja na Ogrsko. Vsled tega pri glavnem pridelku ni primerne zaslužke; sicer ni bilo izgube, ali za obrestovanje se ni zaslužilo. Poleg tega pa se je to leto zvišal račun obresti, ker je kapital postal dražji. Tako nastane primanjkljaj, ki se mora zopet s podporami pokriti. Vobče pa se je delo zadruga izdatno zboljšalo in v sedmih letih se mora priti do tega, da društvo samo plača, kar potrebuje.

Nato se je volilo nadzorništvo. Za nadzorništvo je v pravih določeno 16 udov. Sicer gg. nadzorniki ne morejo računov pregledovati, ker bi bilo za to treba poznati knjigovodstvo, in je to stvar revizije, vendar pa naj bodo gg. nadzorniki zaupniki Zadruga, naj gledajo, kako se kje kažejo nedostatki in se javijo želje, da jim Zadruga ustreže. V nadzorništvo se volijo in prosijo, da sprejmejo: gg. Rudolf, Bistrica, J. Škof, B. Povoden, Škocijan, J. Lipuš, Kazaze, Starc P. Dvor, Deutschman, Kamen, K. Marko, Račice, Pušl, Dob, Vastl, Lovanke, A. Jekl, Globasnica, J. Rutar, Malčape, V. Picej, Vavtižar, Mohliče, Vajcar J., Rikarjavar, J. Rutar, Št. Peter, Al. Blažič, Krčanje.

Gg. Lipuš in Povoden priporočata, da bi Zadruga vzela v zalogo tudi umetnih gnojil, katera bi člani mogli vsak čas tukaj dobiti. V razgovoru se opozarja na težkoče in izgube, ki nastanejo, ako se gnojila takoj ne prevzamejo od naročnikov: strgajo se vreče in razsuje blago, tako nastane škoda, ki je Zadruga ne more jemati nase, ali pa mora nastavljeni višji ceno, kakor jo nastavlja kmetijske podružnice. Odbor se bo o tem predlogu še posvetoval in potrebno in kar je mogoče ukrenil.

Poslovodja Novak priporoča tudi naročanje kmetijskih strojev potom Zadruga. Ljudje bi bili tako bolj obvarovani pred raznimi agenti, po katerih je prišel že marsikdo v občutno škodo. Tvrdke bi bile pripravljene dajati Zadrugi popust, ki ga imajo drugi zastopniki, in od tega popusta bi se moglo pustiti naročnikom 10 do 15%. Udje poročajo, da ljudje posebno hvalijo nove kotle in nova orala in da bodo teh polagoma naročevali vsi posestniki. V tem slučaju bo res treba, da vzame skupni nakup Zadruga v roke.

Ob tričetrt na 6. uro se sklone zanimivo zborovanje in se g. poročevalec zahvaljuje došlim za njihovo zanimanje.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Raznoterosti.

Prošnje v vojaških zadevah so koleka proste. Vojno ministrstvo je te dni odredilo glede prošelj v vojaških zadevah sledeče: Vse prošnje glede prostovoljnega vstopa v vojaško službo, glede dvoletnega službovanja, glede enoletne ali dvoletne prostovoljne službe, glede oprostitve oseb duhovskega stanu, glede oprostitve edinih sinov posestnikov, glede prenosa službene dobe ali glede orožnih vaj itd. itd., vse te prošnje so proste vsakega koleka, enako tudi potrebne priloge.

Koliko je Slovanov na svetu? Začetkom leta 1913. se je naštel nad 165 milijonov Slovanov, to je ravno ena desetina celokupnega človeštva. Slovani se dele tako-le: 71.300.000 Velikorusov, 35.600.000 Malorusov, 22.500.000 Poljakov, 10.390.000 Srbov in Hrvatov, 7.650.000 Čehov, 7.550.000 Belorusov, 4.740.000 Bulgarov, 2.800.000 Slovakov, 1.530.000 Slovencev, 1.200.000 makedonskih Slovanov, 380.000 Kašubov, 160.000 lužiških Srbov, vsega vkup torej 165.550.000 duš. Če se upošteva razne potujčene Slovane, ki se bodo ob ugodnih razmerah zopet vrnili v naročje slovanstva, — bo Slovanov blizu 200 milijonov. Od 165 in pol milijona Slovanov živi v Rusiji 118 milijonov, v Avstro-Ogrski in Nemčiji 31 milijonov, v balkanskih slovanskih kraljevinah 10 milijonov, v Ameriki 5 milijonov in ostali v Rumuniji, Italiji, Franciji, Švici, Mali Aziji, v Kini, Buhari, Perziji in Kitajski.

Darovi.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce so v času od 1. aprila do 18. maja 1913 darovali: **150 K:** Kmečka posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani; **113 K 84 h:** Slovenski telovadni oddelek na dunajski univerzi kot čisti dobiček prireditve od 6. marca 1913; **100 K:** Tržaška hranilnica in posojilnica; po **50 K:** Edmund Kavčič, veletržec v Ljubljani (od dijaških vžigalic) in Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu; **40 K:** Posojilnica v Logatcu; po **20 K:** Jadranska banka v Trstu, Okrajni zastop Ormož, Jos. Dobida, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani; Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofiji loki in dr. Jak. Pirnat v Št. Ilju pri Vel.; po **10 K:** dr. Jak. Žmavc, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani, Ivan Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani, pok. Bož. Štifter, profesor v Kalugi na Ruskem, dr. Gregorij Pečjak, gimn. katehet v Ljubljani, in dr. Miroslav Ploj, senatni predsednik na Dunaju; po **5 K:** inž. Ign. Šega v Ljubljani in dr. Alojzij Kraigher, zdravnik pri Sv. Trojici v Slov. Gor.; **4 K:** Alojzij Pavlin, živ. zdrav. nadzornik v Ljubljani; po **2 K:** dr. Štefan Kraut, sodni svetnik v Novem mestu in dr. Matko Heric, suplent v Št. Pavlu na Kor. Skupaj K 671.84. — Odbor potrjuje z iskreno zahvalo prejem tega zneska in ponavlja svojo prošnjo, naj zlasti denarni zavodi in javni zastopi ob sklepu računov ne pozabijo dunajskih visokošolcev. Darovi naj se pošiljajo na naslov prvega blagajnika: Dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik, Dunaj I., Bräunerstrasse 10.

Izredna c. kr. državna dobrodelna loterija. Dne 3. julija t. l. se vrši na Dunaju žrebanje izredne državne loterije za skupne vojaške dobrodelne namene. Igralni načrt izkazuje 21.146 dobitkov v skupnem znesku 625.000 K, med temi glavni dobiček 200.000 K, nadalje dobitki po 50.000 K, 30.000 K itd., ki se vsi v gotovini izplačajo. Srečke po 4 K se dobivajo, kolikor jih je še v zalogi, v tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah, menjalnicah, poštnih uradih, davkarijah itd.

Vsled družinskih razmer se proda **lepo posestvo** na katerem se lahko redi kakih 6 goved in par konj. Gospodarski stroji so na **vodni obrat**, ki je ob močnem vaškem potoku še razširljiv. Naslov pove iz prijaznosti: **Trgovina železja J. B. Hafner, Celovec, Paradaisergr. 3.**

Moja žena

in vsaka umna in štedljiva gospodinja uporablja namesto dragega kravjega surovega masla za kuho ali za na mizo boljše, bolj zdravi, tečni, izdatnejši in skoro za polovico cenejši

„Unikum“-margarin.

Dobiva se povsod ali naročuje direktno.

Združene ovarne margarina in surovega masla, Dunaj, XIV., Tiefenbachgasse 59.

Loterijske številke.

Trst, 18. junija: 58 44 11 16 43
Dunaj, 21. junija: 31 18 32 34 81

Tržne cene v Celovcu

19. junija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od do		K v	
	K	v	K	v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	20	85	22	08
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—
Oves	22	15	23	50
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	6	60
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	7	60	11	—
„ kislo	6	—	8	—
Slama	3	60	5	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	40
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	13	—	18
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	20
Zivina				
	Počrez		100 kilogr.	
	od do	od do	od do	od do
	v kronah		Prignalo	Prodalo
Konji	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—
„ za vožnjo	400	556	—	24 11
Junci	230	310	—	6 4
Krave	300	540	74 78	48 26
Telice	320	—	—	2 1
Svinje, pitane	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	48	—	260 180
Ovce	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—

Lepo posestvo

v okolici Žihpolja, 1½ ure od Celovca, ki obsega 65 oralov sveta, največ gore in lesa, se z letošnjo posetvijo in košnjo prodaja po prav vredni ceni za 18.000 kron. Naslov gospodarja pove upravništvo „Mira“ št. 26.

CEFIRE 1913

Ne smete pozabiti,

da dobro in pristobarno blago vsakdo direktno

KANAFASE 1913

pri izdelovalcu najboljše in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe, damaste, batiste, svilu, atlase, blago za dame in gospe, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na znano krščansko trgovko

JAROSLAV MAREK

ročna tkalnica št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastonj in poštne prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, delena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 kron, prve vrste za 20 kron, najfinije vrste za 25 kron franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Srajce za gospe iz cefira in oksforda 1 komad po K 1'80, 2'20, 2'60, 3'—, 4'— in 4'50. — Odjemalcem najmanj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilih zadostna navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. — V enem letu nad 300 priznalic od Slovencev.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4—, za družnike K 3—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5'40, za družnike K 4—, po pošti 40 vinarjev več.

Lepo posestvo

v Zg. Medgorjah, zidano in čedno, 25 oralov sveta, od tega 13 oralov gozda, se zavoljo krajevnih razmer takoj prodaja z vsem inventarjem za zmerno ceno. Več pove: župnijski urad v Medgorjah, pošta Žrelec pri Celovcu.

VINO Vipavsko belo, Istrski teran, Opolo, Tirolec, rdeč, sladka vina, Muškato, Refoško, krvna vina. Prodaja na debelo in na drobno.
IVAN HOCHMÜLLER, Beljak, Peraustr. 1.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani Kongresni trg št. 2

s pravico javnosti vsled razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 20. avgusta 1911, št. 28.837.

Sprejemno naznanilo.

V dvorazredno Slovensko trgovsko šolo v Ljubljani se bodo sprejemali učenci dne 5. in 7. julija tega leta od 10. do 12. ure dopoldne.

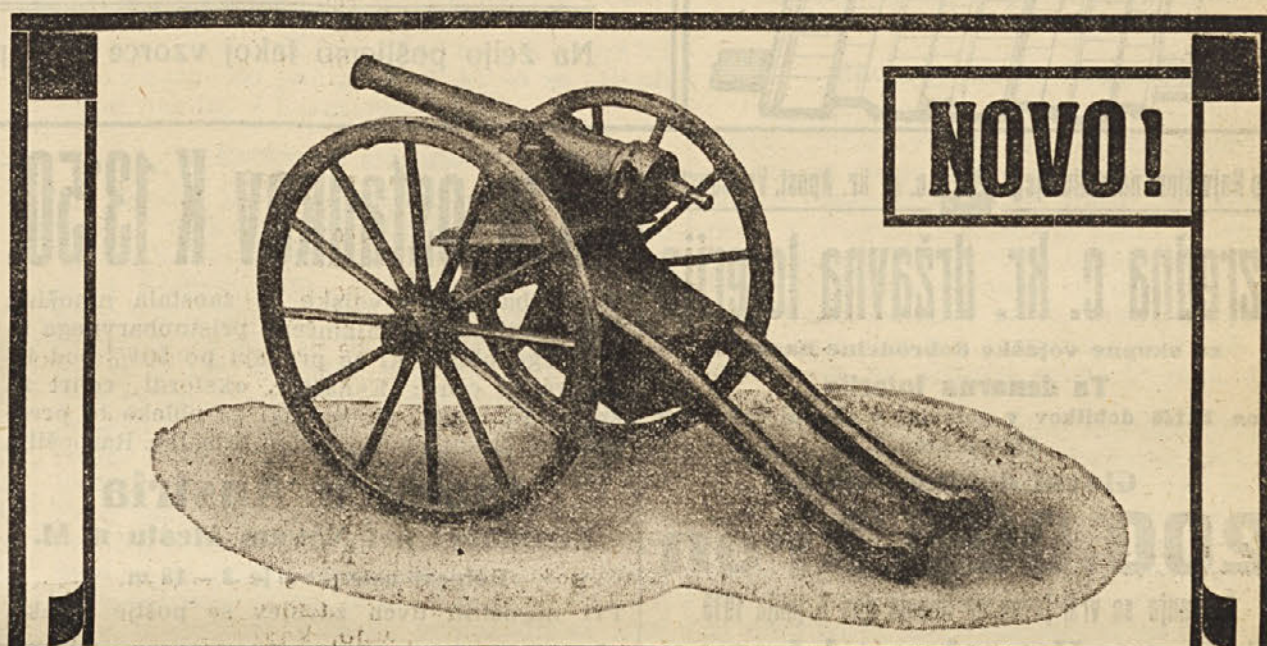
V pripravljani razred se sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 13 let ter so dovršili najmanj štiri razrede ljudske šole.

V I. letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejmejo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole.

K vpisu naj pridejo učenci v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in K 15— vpisnine in prispevka k učilom.

Ostala pojasnila daje — tudi pismenim potem —

V Ljubljani, 20. junija 1913.

ravnateljstvo.

Priporoča svoje patentirane

topiče za svečano streljanje. S tem topičem se odda v eni minuti 10 do 12 streliv. Konstrukcija je tako izvorsna, da je pri streljanju vsaka nevarnost izključena.

Pok je silno močan ter je prikladen tudi za naznanjanje požara.

Pojasnilo in cenike na zahtevo zastonj.

Fr. Ševčik,

— puškar v LJUBLJANI. —

CROATIA**zavarovalna zadruga v ZAGREBU.**

Edini domači zavarovalni zavod.

Centrala:

Ustanovljena 1884.

Glavna zastopstva:

ZAGREB, v lastni hiši, vogal Marovske in Preradovičeve ulice.

Ljubljana, Novisad, Osjek, Reka, Sarajevo.

Podružnica: Trst, Via del Lavatoio št. 1, II. nadstr. (Telefon 25-94.)

Ta zadruga prevzema pod ugodnimi pogoji sledeča zavarovanja:

- 1. Na življenje:**
 1. Zavarovanje glavnice za slučaj doživljenja in smrti.
 2. Zavarovanje dote.
 3. Zavarovanje življenjske rente.
- 2. Proti škodi po požaru:**
 1. Zavarovanje zgradb (hiš, gospodarskih zgradb in tovarn).
 2. Zavarovanje premičnin (pohištva, prodajalniškega blaga, gospodarskih strojev, blaga itd.).
 3. Zavarovanje poljskih pridelkov (žita, sena itd.).
- 3. Zavarovanje steklenih šip.**

Zadružno imetje v vseh delih znaša K 3.013.332-66
Dohodek letne premije s pristojbinami „ 1.486.297-56
Izplačane odškodnine „ 5.624.162-96

Sposobni posredovalci in akviziterji se sprejmejo pod jako ugodnimi pogoji.

Natančnejše informacije daje Glavno zastopstvo „Croatia“ v Ljubljani (tvrdka Kmet & Slivar).

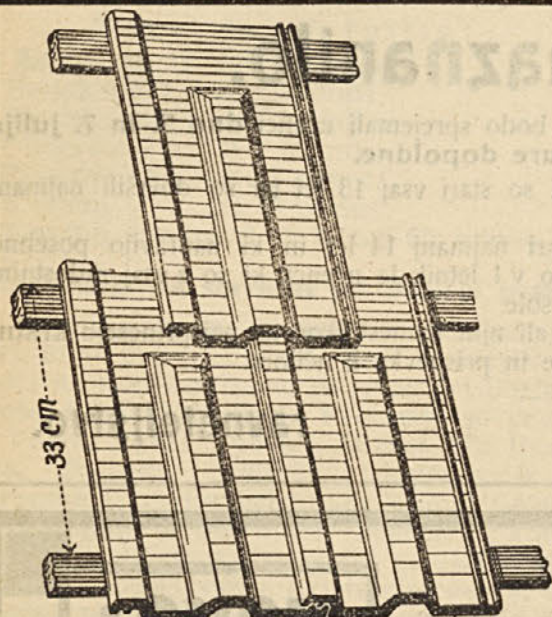
Okrajni zastopnik za Celovec in okolico je g. ALOJZIJ TERČEK, knjigovez v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu



uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.



F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

: Naipreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

Izredna c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobikov v gotovini v skupni vrednosti
625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1913.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. — Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).



40 m ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske je zaostala množina
lepo sortiranega, zajamčeno pristnobarvnega in
pralnega blaga, ki se prodaja po 50% pod iz-
delovalno ceno: Kanafasi, oksfordi, cefiri za
srajce in bluže, modrotiski za obleke in pred-
pasnike, šifoni, platno, deleni, brisalke. Razpošilja

tkalnica Austria

GleBhübel pri Novem Mestu n. M.

Dolgost ostankov je 3—18 m.

Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.

**Kupujte pri tvrdkah, ki in-
serirajo v „Miru“!**

Posestvo naprodaj

takoj, po zmerni ceni, v bližini Vrbskega je-
zera, zemljišče obsega 20 oralov, ima lepe
njive in gozd. Pri novozidani hiši je sadni
vrt, hlev za sedem glav živine, hišni mlin.
Več pove lastnica **Helena Leskovnik**, p. d.
Kögl na Planini (Alpe) nad Majernikom,
p. Vetrinj pri Celovcu.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikouška cesta št. 5.

Podpisani voditeljci hotela Trabe-
singer se vljudno priporočata vsem
velečenjenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljci hotela

Alojzija in Josipina Leon.



Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gratežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**